

TED ANKARA KOLEJİ VAKFI ÖZEL LİSESİ

A1 TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI DERSİ TEZ ÇALIŞMASI

YALNIZLIĞIN DÜŞLERİ

Rehber Öğretmen:Arzu ÜNAL

Öğrencinin Adı:Çağıl

Öğrencinin Soyadı: UZUN

No:D1129066

Sözcük Sayısı:3582

Konu: İnci Aral'ın romanlarında kadın odaklı sorunlar hangi bakış açısıyla ele alınmıştır?

ABSTRACT

IB programı A1 dersi kapsamında hazırlanan bu çalışmada, **İnci Aral'ın yapıtlarında "kadın odaklı sorunların" hangi bakış açısıyla ele alındığı sorusuna yanıt aranmaya çalışılacaktır.** Çalışmanın giriş bölümünde İnci Aral'ın dünya görüşü ve sanat anlayışı göz önünde bulundurularak yazarın yapıtlarındaki kadın olgusu analiz edilecektir. İkinci bölümde ise yazarın romanlarında "kadın temasını" ele alışı genel başlıklar altında incelenerek savunduğumuz tez doğrultusunda irdelenecektir. Ayrıca bu çalışmada daha önce bu konuda çalışma yapan eleştirmen ve edebiyat yazarlarının bilimsel makalelerinden örnekler verilecek ve sonuç bölümünde ise Aral'ın romanlarındaki kadın figürlerinin analizinden yola çıkarak toplumun kadına yüklediği kimlik anlayışı neden-sonuç ilişkisi içerisinde sorgulanacaktır. Aral'ın okuyucuya iletmek istediği ileti öznel bir dille açıklanarak çalışma sonlandırılacaktır.

(107 Sözcük)

İÇİNDEKİLER

	<u>SAYFA</u>
1. Giriş	3
2.1 Kadınlık-Annelik Dürtüsü-Özveri.....	7
2.2 Kadın ve İdealler.....	9
2.3 Kadın-Toplum İlişkisi.....	11
2.4 Kadın ve Cinsellik.....	12
2.5 Kadın ve Erkek İlişkileri.....	14
2.6 Kadın ve Aşk.....	16
2.7 Kadın ve Yaratıcılık.....	17
3. Sonuç	19
4. Kaynakça	20

1. GİRİŞ

Toplumdaki kadın figürüne romanlarıyla yeni bir bakış açısı kazandıran İnci Aral, romanlarında kadını bütün yönleriyle okuyucuya tanıtır. Bunu yaparken de kadını toplumdaki tamamen soyutlamaz.

Romanlarında kadını nesnel bir gözle okuyucuya tanıtan Aral, kadın-erkek ilişkilerinde önyargısız bir tutum sergiler. Onun romanlarında ön planda kadın ve kadın sorunları yer alsa da Aral romanlarında, kadın-erkek figürlere de geniş yer vererek toplumda yıllardır süregelen kadın-erkek çatışmasına dikkat çeker: "*Dışarıya, kadınların cinsel nesne olarak yer aldıkları erkek dünyasına çıktığında şaşırılmıştı. Onur, bir kadını sevmek ve onun tarafından sevilme gereksinimi o korkunç erkeklik rolü içinde bastırılmış, gerilere itilmişti. Kadınlar beğenilir, istenir ya da kaçırılır.*"

(Aral, Ölü Erkek Kuşlar,120-121)

Yapıtlarında kadın duyarlılığını okuyucuya aktaran Aral, romanlarında aşk, sevgi, aile, özgürlük, cinsellik, iletişimsizlik, siyaset, intihar, sanat... gibi temalara yer verir. İkili ilişkileri psikolojik açıdan irdeleyen yazar, insanlar arası iletişimsizlik sorununa ışık tutar. Aral'ın "İçimden Kuşlar Göçüyor" romanındaki kadın figürün: "*(...)beceriksiz, toplum dışı,aşırı uyumsuz biriyim.Düşüncelerim birbirinden kopuk,isteklerim belirsiz, konuşmam sıkıcı, tutunacak bir şeyim yok,geleceğim elimden alınmış sanki.Cinsiyetsizim...*"(Aral,18) sözleriyle okuyucuya içinde bulunduğu ruh halini betimler.

Aral'ın romanlarında yer alan bütün kadın figürlerin birer hayat hikâyesi vardır. Çocuklukları acı hikâyelerle dolu olan kadın figürler, Aral'ın romanlarında geçmişleriyle hep yüz yüzedir. "Taş ve Ten" romanında Ulya "*çocukluk korkularını besleyen en önemli figürün annesi olduğunu*" dile getirirken, annesiyle bölüşemediği çocukluk döneminin onda yarattığı etkiyi de "*kendini cisimleşmiş bir keder*"(Aral,70) olarak dile getirir.

Aral'ın romanlarında kadın figürler okuyucunun karşısına genellikle karmaşık ve değişken ruh haliyle çıkarlar. Düş kırıklığı içerisinde yaşadığı toplumu anlamlandırmaya çalışan bu kadınlar umutlarını hiç yitirmezler. Toplumun genel kuralları içerisinde yok olmak istemeyen kadın figürleri, Aral'ın kaleminde idealist ve savaşı yönleriyle ön plana çıkarlar. Başarısızlığa tahammülü olmayan bu kadınlar sorunlarına çare bulamayınca ölümü bir çözüm noktası olarak görürler. İntihar, onlar için ruhlarına vurulan zincirlerden kurtulmanın en önemli yoludur. "Hiçbir Aşk Hiçbir Ölüm" romanında Sara, intiharı seçerek özgür bir yaşama kanat çırpmıştır. "İçimden Kuşlar Göçüyor" romanındaki kadın figür intiharı şöyle tanımlar:

"(...)on üç yaşında ben çağırdım onu ve kendimi bir köprüden aşağıya bıraktım. Ayıldığım da dere yatağında yatıyordum ödünç kara çoraplarımla. Üstümden sular akıp gidiyordu. Henüz hazır değildim! Dedim ona, yalnızca fark edilmek istedim... Sonra tam otuz sekizimde el sallamaz, son sözler söylenmeden vedasız bir ayrılığın kötü gecesinde, nelerin yanlış olduğunu büyük bir acıyla anlağında, beni sonsuza kadar belki de... Dinlendirecek o büyük ve görkemli uykuya teslim olmak istedim."(Aral, İçimden Kuşlar Göçüyor, 21)

Aral'ın romanlarında kadını anlatırken onu toplumdan, zamandan ve mekandan tamamen soyutlamaz. Aral'ın romanlarında zaman, genellikle siyasi olayların topluma yön verdiği "12 Eylül Dönemi"ni yansıtır. Toplum ile sürekli bir iç çatışma halinde olan roman figürleri, hayatlarına yön veren siyasi olaylara karşı duyarsız kalamazlar. Aral'ın "Taş ve Ten" romanında, dönemin siyasi olayları içerisinde yeşeren aşk hikâyesini anlatan Aral, bir kadının yaşam öyküsünden dönemin siyasi bunalımını okuyucuya aktarır. İki devrimciye aşık olan Ulya, "B" ile Sina arasındaki benzerlikler ile kafası karışır. Roman boyunca geriye dönüş tekniğinden yararlanan Aral, Ulya'nın tüm ruh halini ve toplumda yaşanan iç çatışmayı okuyucuya neden-sonuç ilişkisi içerisinde aktarır. Roman süresince Aral'ın, Ulya'ya sorduğu sorular ile okurun zihninde oluşacak tüm sorulara yanıt verir. Ara, bu yöntem ile okuyucuyu roman konusuna dahil eder:

"Ne yaptın sen Ulya? diyor...Bu kadar zamansız kendi kendine, nasıl cesaret edebildin böyle bir şeye?....(Taş ve Ten,135)

Aral'ın romanlarında işlenen 'aşk' teması, kadın figürleri yorar ve yıpratır. Aral'ın kaleminde genel olarak aşktan yenilmiş olarak çıkan kadın figürler kendilerini sakin bir ortamda inzivaya çekerler. Onun romanlarında "aşk" tüm boyutlarıyla yaşanabiliyorsa gerçek bir duygu olarak okuyucuya yansır. "Ölü Erkek Kuşlar" romanında Aral, "Suna" figürüne oldukça fazla sorumluluk yükler. Tutkulu bir aşkla sevdiği Onur ile köklü bir sevgiyle bağlandığı Ayhan arasında gel-gitler yaşayan Suna, iki erkek arasında kalarak toplum kuralları ile kendi duyguları arasında büyük bir savaşım verir. Bu üç karakterin- Onur, Suna ve Ayhan'ın toplumda "kadın ve erkek" kimliğine bürünme yolunda yaşadığı tüm serüveni nesnel ifadelerle kaleme alan Aral, Suna'nın tarihsel dönem içerisinde yaşadığı "kadınlık sorununa, var oluş mücadelesine" dikkat çeker.

Bağımsızlık ve mutluluğunu umutsuzca arayan bu kadın figürler, Aral'ın kaleminde kendilerini kadın-erkek; anne-kız çatışmaları içerisinde bulurlar. "Hiçbir Aşk Hiçbir Ölüm" romanında sevgiyi, nefreti, özgürlükleri çerçevesinde oluşan "kimlikleri" sorgulamaya çalışır. Sara'nın büyük bir yalnızlık duygusu ile yaptığı yanlış evliliklere dikkat çeken Aral, Sara'nın çırpınışlarını onun hayat hikâyesi ile birleştirerek okuyucuya resmeder. Romanda işlenen anne-kız ilişkisi, okuyucuyu düşünmeye sevk eder.

Aral romanlarında kadınları yaşadıkları sorunlar çerçevesinde anlatırken toplumun katı kurallarına karşı, gizli bir isyanı kadınların sözcüklerinden okura yansıtır. Ölü Erkek Kuşlar romanında Suna, toplumun evlilik ile ilgili tüm kurallarına karşı çıkarak, bu kuruma ihanet eder. İki erkeği birden sevebileceğini kanıtlamak isteyen Suna, roman boyunca iç dünyasında olduğu kadar yaşadığı ortam içerisinde de özgürleşmeye çalışır. Roman boyunca tüm figürlere eşit mesafeden yaklaşan Aral, Suna'yı, Ayhan'ı ve Onur'u toplum kurallarına göre yaşamaya mecbur bırakır.

Aral'ın romanlarında kadın figürler bir duygudan diğer bir duyguya çok çabuk geçerler. Kimi zaman savaşçı, kimi zaman idealist olan kadınlar; anne, sanatçı gibi kimlikleriyle toplumda var oluş mücadelesi verirler.

Aral, ruh çözümlemeleriyle ele aldığı kadını, farklı yönleriyle okuyucuya göstererek kadın-erkek çıkmazında yaşanan tüm sorunları tüm çıplaklığı ile okuyucuya sunar. Kadınlar özgürlüklerini kazanabilmek için toplumda önlerine sunulan cinsel sınıflandırmaya karşı savaş verirler. Aral bu çerçevede ele aldığı kadınları zaman, mekân ve olay birliği etrafında bir bütün olarak ele alır ve okuyucuya bir bütün olarak aktarır. "Taş ve Ten" romanında Ulya; "Ölü Erkek Kuşlar" daki Suna, "Hiçbir Aşk Hiçbir Ölümde" Simden ve Sara; "Ağda Zamanın" daki kadın figürler tüm benlikleri ile okuyucunun karşısına çıkarlar.

Dönemin siyasal ve sosyal olayları içerisinde bir "kimlik arayışı" içinde olan bu kadın figürler, idealist dünya görüşleriyle hayatta kalma mücadelesi verirler. "Ben varım! Ben buradayım!" mücadelesi veren kadın figürler yapıtlarda aşk, tutku, sevgi gibi duygularını rahatça ifade ederler. Toplumun katı kurallarına karşı direnirler. Mücadelelerini de sanat gibi somut bir dille ölümsüzleştirerek ideallerine, tutkularına daha da yaklaşırlar. Taş ve Ten romanında "Ulya'nın B'ye olan aşkını resim ve heykelle dile getirmesi "Hiçbir Aşk Hiçbir Ölüm"de Sara'nın müzik gibi evrensel bir dil yeteneğine sahip olması, karamsar hayat anlayışını resimle ifade etmesi, "İçimden Kuşlar Göçüyor" romanında ise bir kadının hayat mücadelesinde yazarlığa sığınması. Kadınların var oluş mücadelelerine verilebilecek en güzel örneklerdir.

Bu çalışma, edebiyat dünyasına kendine özgü figürleriyle seslenen İnci Aral'ın romanlarında kadın odaklı sorunların nasıl irdelendiği ve hangi bakış açısıyla okura sunulduğu sorularına cevap arar. Bu çalışmanın ortaya koyduğu tez Aral'ın romanlarında yer alan kadın figürlerin farklı kültür ortamlarında yetişmeler de ortak bir yazgıyı, toplumun oluşturduğu kadın imajını taşımak zorunda kaldıklarıdır. Çalışma boyunca bu tezi savunurken, Aral'ın yapıtlarını nesnel bir dille ifade ederek Aral'ın romanları ile ilgili çalışmaların rehberliğinde, romanlarda yer alan kadın figürlerin incelenmesi belirli başlıklar altında incelenmeye çalışılacaktır.

2.1 KADINLIK-ANNELİK DÜRTÜSÜ-ÖZVERİ

Sosyal hayatın belirleyici konumunda yer alan kadın, hayatın her alanında rol oynamaktadır. Yaşamın getirdiği zorluklara var gücüyle göğüs gererek aile ve toplum düzeni arasında bir köprü işlevini görür.

Aral'ın romanlarında genel olarak kadın figürü anne rolüyle ele alınır ve bu rol çerçevesinde sorumlulukları okuyucuya gösterilir. Anne-kız çatışmasının yaşandığı "Hiçbir Aşk Hiçbir Ölüm" romanında Aral, "Anne-kız birbirlerinden ne ister, birbirlerinden ne bekler? sorularına yanıt ararken, kadının özgürleşmek uğruna yaptığı tüm yanlış davranışları, Sara'nın hayat hikayesi ile birlikte okuyucuya sunar. Çocukluklarındaki yalnızlık ve annesizlik, Aral'ın romanlarında kadınların hata işlemelerine neden olur.

"Taş ve Ten" romanında Ulya; "Ölü Erkek Kuşlar" romanında Suna, "Hiçbir Aşk Hiçbir Ölüm" romanındaki Sara ve Sim'den annesiz büyümüş, annesizliğin yarattığı o büyük yalnızlık içerisinde ruhsal çatışmalarla darmadağın hayatları paylaşmışlardır.

Aral'ın romanlarındaki kadın figürlerin hepsi "anne"dir. Annelik dürtüsünün verdiği özgüvenle yaşamdaki sorunlara karşı koyan kadın figürler, anneliğin verdiği özveri ile hayata sınıksız tutunurlar. "Taş ve Ten" romanında Ulya, B'nin onu terk edip gitmesini, büyük yalnızlığını annelik duygusu ile yenmeye çalışır.

"Her geçen gün sevdiğim adamın beni bu durumda terk edip gidebileceğine inanmam daha da güçleşiyor. Yaşadıklarım gerçekdışı, kötü bir rüya gibi. Ne yaptım? Ben de mi kurbanı oynamaya heveslendim yoksa? Ona kendime, bilinmeyen bir şeylere öfkeleniyorum; ama direnmeye çalışıyorum. Çocuğuma tek başıma da bakabilirim pekâlâ." (Aral, Taş ve Ten,165)

Aral'ın romanlarında "kadınlık figürü" toplumdaki kadın figüründen farklı ele alınıp işlenmiştir."Ölü Erkek Kuşlar"daki evlilik kurumuna karşı çıkan Suna'yı var oluş mücadelesi içerisinde kendisiyle çatışır halde görürüz. Ruh bölünmesi yaşayan Suna, romanda karşımıza **'su' geleneksel kadın tipiyle çıkarken 'na' yanıyla modern kadın tipine** dikkat çeker. Toplumdaki cinsel farklılığın da işlendiği bu romanda bir kadının iç dünyasındaki tüm iniş çıkışları somut örneklerle okuyucuya sunar.

Aral'ın romanlarındaki kadınlar kendilerini hep bir kimlik arayışı içinde bulunurlar. "Hiçbir Aşk Hiçbir Ölüm" romanında Sara ihtirasları uğruna girdiği savaştan yenik çıkar. "Annelik-eş-kadın" rollerindeki başarısızlık onu ölüme sürükler. Toplumdaki yitik yaşamlara sahip kadınlardan biri olan Sara intihar ile ruhunu özgürleştirir. Annelik duygusunun verdiği sorumlulukla yüzleşen Sara, büyük bir vicdan azabı çeker.

'Eğer dünyayı yirmi yaşından önce kavrayabilseydi, çocuk doğurmazdı Sara.Çocuğunu bu kadar yoksun kılmaz,ona kendisini bu kadar üzme hakkını tanımazdı.Olmaları gerektiği gibi ana ya da kız olmaya çalışıp karşılıklı ve sürekli önyargılarla,düş kırıklıklarıyla yaşamaktan,hem birbirlerinden bu denli uzak hem de bu kadar bağımlı olmanın getirdiği mutsuzluktan kurtulmuş olurlardı böylece.'

(Aral, Hiçbir Aşk Hiçbir Ölüm, 126)

"İçimden Kuşlar Göçüyor" romanında kadınlık yazgısına dikkat çeken Aral,romanda kadınların birbirlerine karşı acımasız eleştirilerine de yer verir: *'Kadınlık yazgısı çilelerle özdeş sayılıyor hala. Kadın belleği kayıplar ve yitimlerin ortak anılarıyla dolu.Öyle bir bellek ki bu öncelikle kadınlar,birbirlerinin kişisel bütünlüğüne ve yaşama zevkine sahip çıkmakta kıskanç ve acımasızlar.Yazgısına sessizce katlan ve ağır ol,gözleriyle bakıyorlar hem cinslerine...'*

(Aral, İçimden Kuşlar Göçüyor, 69)

2.2 KADIN VE İDEALLER

İnsanlar hayatta var olabilmek için daima umut ederler. O umut insana güç ve cesaret verir. Bazen de tam tersine yaşamlarını alt üst edecek kararlar aldırır. İşte, aldıkları bu kararlar ile insanlar hayatlarını mahvederler. İnci Aral yapıtlarında kadın karakterleri, bazen imrendirecek derecede başarılı ve idealist çizerken bazen de tam tersine hırsına yenilmiş yaşama gayesi olmayan kadın figürleri olarak karşımıza çıkarır.

'Ölü Erkekler Kuşlar'daki Suna, kurallarla, önyargılarla, yasaklarla dolu bir toplumda özgür olmak ister. İdealleri uğruna tüm yaşamını göz ardı eder; ama düşlerini gerçekleştiremez. Yaşam biçimini değiştirmek için ürettiği tüm seçenekler boşa çıkar. Kadın olmanın sıkıntılarına alışkın olan Suna ideallerinin tükenişine rağmen dimdik ayakta durur. Yaşadığı iç çatışma ve zorluklar onun istediği hayatı yaşamasına engel olmaz.

Aral'ın 'Hiçbir Aşk Hiçbir Ölüm' romanında ise, annesinin gölgesinde kalan kadın figürlerimiz Simden, ne istediğini bilmeden tekdüze bir yaşam sürer. Simden'in annesi Sara ise hep yeni bir maceranın peşinde sürüklenir. Karamsar bir ruh hali içerisinde boğuşan Sara, yapıtın sonunda hayatına son verir. Aral, okura ideallerine kavuşamayan bir kadının hazin sonla biten hayat öyküsünü tüm yönleriyle okuyucuya aktarır. *'(Sara), Hem çok gerçekçiydim hem romantik diye düşündü. Hem hırslıydım hem tembel. Her şeyi birden istedim. Aşkı, sevecenliği, zenginliği gençliği. Bütün sorunlarım buradan doğuyordu.'* (Aral, Hiçbir Aşk Hiçbir Ölüm, 140)

Aral, 'İçimden Kuşlar Göçüyor' yapıtında Aral, ideallerini ve umutlarını yitirmekte olan bir kadının, yaşama sınıksız tutunabilme öyküsünü anlatır. Menopoz toplumda kadınlığın bitişi olarak kabul edilse de Aral, bu süreci romanda kadının lehine çevirir. Bunu yaparken de sanattan yardım alır. Yazarlığı ile ölümsüzlüğü arayan kadın karakter kalemiyle hedefine ulaşmaya çalışır.

'Taş ve Ten' romanında ise İnci Aral, geçmişe ve geleceğe büyük bir aşkla, özlemle tutunan bir kadının taşın can verişini hikaye eder. Sevdiği adamı kaybeden ve bir çocukla ortada kalan Ulya, romanda mutsuzluğunu sanat ile gidermeye çalışır. Yeni bir aşkla kaybettiği B'ye kavuşacağını düşünen Ulya, büyük bir yanılsama yaşar. İdealleri ve umutları Sina ile yeniden canlanır. Geçmişten B ile gelen o umutsuz aşk Sina ile gelecekte buluşur, yapıtın adı gibi Sina da ten olur, şekil verdiği taşın can bulur. *"Bir zamanlar aşkın insanı çoğalttığına inanmışım. Sonra sanat bana bu duygunun saflığının, tutkudan başka hiçbir şeye yakın durmamaya, varsayım ve beklentiden uzak kalabilmeye bağlı olduğunu öğretti."* (Aral, Taş ve Ten, 219)

2.3 KADIN-TOPLUM İLİŞKİSİ

Kadınlar fiziksel güç olarak erkeklere göre daha güçsüzdür. Bu da genel olarak toplumlarda kadınların erkeklere göre ikinci planda kalmasına neden olmuştur. Aral'ın romanlarında toplum ve tarih ilişkisi birbirine bağlı iki öge olarak karşımıza çıkar. Yapıtlarında kadın figürü etrafında geliştirdiği olay örgüsünü toplumdaki ve zamandan soyutlayarak anlatmaz.

"Ölü Erkek Kuşlar" yapıtında tutkulu bir aşkla ele aldığı Suna'nın hayat hikâyesini, toplum kurallarına göre oluşturmaya çalışan Aral, Suna'yı evlilik kurumuyla çatışmaya sokar. Toplum kurumlarını sorgulayan Suna, kendi içinde çıkmaza girer ve büyük bir savaştan yenik ayrılır. Dönemin siyasi olaylarına dikkat çeken Aral, "12 Eylül Dönemi"nin baskısı altında çıkmaza giren dönem insanlarının somutlaştırdığı 'Ölü Erkek Kuşlar' romanında, 'kadın ve erkek olmanın' tüm zorluklarını sosyal bir çerçeveden okuyucuya aktarır.

Dönemin siyasi olaylarında etkin rol üstlenen iki erkeğe aşık olan Ulya'nın hayat hikâyesinin anlatıldığı "Taş ve Ten" romanında Aral, bir kadının geçmişi ve geleceği arasındaki karşılaştırmayı hikayelendirir İlk aşkı B ile dönemin toplumsal yapısına dikkat çeken Ulya bir kadının çocuğuyla var oluş mücadelesini dile getirir. Kadın-erkek ilişkilerinin sorgulandığı bu romanda, kadının toplumdaki mücadelesi, Ulya'nın ruh çözümlemeleriyle okuyucuya hissettirilir

Haluk'la birlikte arıyoruz B'yi. Bu arayışın ucu çok fazla şeye, çok fazla insana dokunuyor olsa da. Her adımda daha büyük daha korkulu ve derin bir çukura doğru ilerliyoruz gibiyiz. Gizli, sert, kötücül bir hava ve ret var her yerde. Yasaklar, gizlilik duvarı var. Kasvet, korku ve aldırılmazlık var. Acınmaktan nefret ediyorum ve duyduğum acıyı katlayan bu ezik kayıtsızlıkla baş edemiyorum. Burada öyle biri yok.

(Aral, Taş ve Ten, 175)

Aral'ın romanlarında toplum kimliğiyle şekillenen kadın tipleri ile yazgısına boyun eğmeyen modern kadın tipini bir arada görebiliriz. "Ölü Erkek Kuşlar" yapıtındaki Güler, toplumun şekillendirdiği kadın tiplerinden biridir. Yapıtta karşımıza eşini sorgulamayan, tipik bir ev kadını olarak karşımıza çıkar. Suna ise Güler'in tam tersine hayattan ne istediğini bilen, ayaklarının üzerinde duran güçlü bir kadın figürüdür.

2.4 KADIN VE CİNSELLİK

Erkeklerin kurallarıyla yönetilen bir dünyada kadın en önemli cinsel obje olarak görülmüştür. Toplumda ikinci sırada söz sahibi olan kadın sömürülmeye mahkum edilmiştir. Dinsel ve toplumsal kurallar ile kadın dört duvar arasına sıkıştırılmış ve özgürlüğü elinden alınmıştır. Aral, 'Ölü Erkek Kuşlar' romanında toplumun kadına cinsel bakış açısını şu şekilde ifade eder:

Kadınların en önemli doğuştan orospu ruhu taşımalarıydı, çünkü kancıktırlar. Birazcık zayıflık gösterdin miydi yer bitirir, aldatır, bırakır giderlerdi insanı. Bu saç uzun akli kısa cins, erkeklerin rahatlığı ve zevkleri için yaratılmıştı, yalnızca ve tepesinden yumruğu eksik etmemek gerekirdi. Yüz verip sevgi gösterdin miydi hemen şımarır, yakarı yıpratmaya çalışırlardı. (Aral, Ölü Erkek Kuşlar, 121)

Eğitimle modernleşen dünyada cinsel sömürünün hala aynı şiddetle var oluşu kadının fiziksel gücünün erkek kadar çok olmadığını gösterir. Aral'ın 'Ağda Zamanı' romanında 'Baştankara' öyküsünde hem fiziksel hem de cinsel şiddet gören Habibe'yi anlatırken 'kadınlık, köpeklik... Tiksindim bu adamdan bıktım!' (Ağda Zamanı, 105) diyerek kadına yapılan eziyeti dile getirir. Yine aynı romanın 'masal' adlı öyküsünde ise toplumun namus kavramı olarak nitelendirdiği 'bekâret' sorununa dikkat çeken Aral, kadının cinsel yönden ezilişine dikkat çeker. "Ah öyle kolay mı? Göz açtırmıyorlar bana iki aydır görüşemiyoruz. Babam, Bir daha o oğlanla görür duyarsam! dedi. Doktora bile götürüp baktırdılar. Utanıyorum valla... Elimi bile tutmıyordu." (Aral, Ağda Zamanı, 54)

Aral'ın "Taş ve Ten" romanlarında farklı iki kültür arasında kalarak ikilem yaşayan Ulya'nın iç çatışmasına dikkat çeker. Ulya'nın annesi Alman, babası ise Türk'tür. Almanya'da cinsel tabuların olmayışı, Türklerde ise belirli kavramlarla sınırlandırılması Ulya'nın aklını karıştırır.

2.5 KADIN VE ERKEK İLİŞKİLERİ

Kadın ve erkek her şeyiyle birbirlerinden ayrılırsalar da aynı zamanda birbirlerini tamamlayan iki cinstir. Romanlarda birbirini tamamlayan bu iki cins karşımıza artı-eksi kutup olarak çıksalar da yazar bu farklı iki cinse önyargısız yaklaşır.

Aral, yapıtlarında bütün karakterlere eşit mesafede yaklaşır. Onun romanlarında kadın ön plana çıksa da, erkek figürleri de aynı bakış açısıyla ele alır. Toplumdaki kadın-erkek çatışmasını dile getirdiği romanlarında, kadınların başına gelen tüm sorunları erkeğin üzerine yıkmaz.

"Ölü Erkek Kuşlar" romanında Suna'nın iki erkek arasında yaşadığı ikilemi anlatırken Aral, suçlu olarak erkeği ya da kadını göstermez. Bu üç kişinin –Ayhan, Sunave Onur'un-davranışlarının altında yatan neden olarak toplumun katı kuralları gösterilir. Figürlerin toplumda kadın ve erkek olarak bir birey kimliğine bürünürken karşılaştığı sorunlar, kurallar ve koşullandırmaların anlatıldığı bu romanda Aral, kadın ve erkek ilişkilerine farklı bir bakış açısı kazandırır.

"Suna'ya çok değer veriyorum, diyor Onur sözü yarım kalmış gibi. Biliyorum çok talihsiz bir sevgi bu ama kesinlikle sana yönelmiş bir kötülük olarak algılamamı istemem. Senide en az onun kadar seviyorum çünkü. Dürüstlüğü için teşekkür ederim diyor Ayhan zayıf bir sesle. Yalnız unutmaman gereken bir şey var. Suna benim karım... Onu seviyorum, kaybetmek istemiyorum... İçinizde en zor durumda olan benim diyorum. Ben ikinizi seviyorum." (Aral, Ölü Erkek Kuşlar, 259-260)

Aral, yapıtlarında kadın-erkek ilişkilerini toplum kurallarından tamamen farklı özgür bir pencereden ele alır ve okura sunar. İki adama birden aşık olan Suna, duygularını cesurca ortaya koyar. "Hiçbir Aşk Hiçbir Ölüm" yapıtında ise Aral, romandaki erkek figür Ömer ile toplumda yeni yeni değişen cinsel kimliğe dikkat çeker. İnsanların zihnindeki geleneksel erkek figürüne ters düşen Ömer kendine edindiği erkek sevgili ile evlilik kurumuna karşı çıkar.

"Birlikte geç vakte kadar –sözde- çalıştıkları o haziran gecesini alt salondaki sokak kapısı girişinde tutkuyla öpüştüklerini görmüştü ikisinin. Ömer geçiriyor olmalıydı genç adamı. Bedenleri birbirine yapışmış, elleri sımsıkı kenetlenmişti. Ne cesaret diye düşünmüştü. Bizim evimizde-benim evimde- demek bilmemi istiyor artık ve beni gözden çıkarmış"(Aral, Hiçbir Aşk Hiçbir Ölüm, 10)

Romanlarında figürlerin ruh çözümlerine sıkça yer veren Aral, kadın-erkek arasındaki uyumsuzlukların altında yatan tüm gerçekleri okura açıklar. Erkeğin kadına bakış açısını "Ölü Erkek Kuşlar" romanındaki Onur'un çocukluğunda hikâyelendiren Aral, kadının toplumdaki algılanışını okuyucuya nedenleriyle betimler.

Kadın-erkek ilişkilerinde daha çok evlilikleri sorgulayan Aral,bazen evliliklerin her iki cinsi de körelttiğini düşünmektedir."*Evlilik kadında yaratıcılığı öldürüyor..ne dersin?Kiminle nasıl bir evlilik yaşadığına bağlı.."(Aral, Taş ve Ten, 47)*

2.6 KADIN VE AŞK

Aral'ın yapıtlarında kadın figürlerin "aşk" hayatları fırtınalarla doludur. Yıpratıcı ve yorucu mücadele içerisine giren kadınlar, zamanla huzuru yakalarlar. Ölü Erkek Kuşlar romanında Aral, Suna'nın, Onur'a tutkulu bir aşkla bağlantısını; Ayhan'a ise evlilik bağı ile minnet dolu sevgisini anlatırken, iç dünyasındaki çatışmaları okuyucuya bir film şeridi gibi gösterir. Büyük bir karmaşa içerisinde yaşanan aşk, Suna'nın gözünde gerçekleşmeyecek bir düş olarak okuyucuya gösterilir. Ayhan ile evliliği ise onun hayatının en karmaşık anı olarak ifadelendirilir.

Aral'ın romanlarında işlenen 'aşk' duygusu ömür boyu sürmez. "Taş ve Ten" romanında Ulya'nın B'ye duyduğu aşk yarım kalır. "Hiçbir Ölüm Hiçbir Aşk" romanında Sara sevdiği adamı kaybeder. Onun romanlarda kadınlar aşkı tüm boyutlarıyla yaşayabiliyorsa "aşk" çok güzel bir duygu olarak okuyucuya yansıtılır. Yarım kalmış bir aşkı içinde yaşatmaya çalışan Ulya, B'ye duyduğu aşkı sanatla somutlaştırır. Kadın-erkek çatışması içerisinde ele alınan "aşk" imgesi döneme damgasını vuran siyasal ve toplumsal kurallar çerçevesinde gelişir ve yön bulur. Dönemin siyasi olaylarında rol alan iki erkeğe aşık olan Ulya, B'yi ve Sina'yı bu uğurda kaybeder.

"Hiçbir Aşk Hiçbir Ölüm" romanında Sara, aşkta başarısız olmuş, sevgiyi parada ve güçte bulmaya çalışmıştır. "İçimden Kuşlar Göçüyor" romanında ise kadın figürlerden doyumsuz bir sevgi arayışına kapılarak kendini sonu olmayan bir yolda bulur. Ruhsal çatışma içerisine giren kadın figür her şeyden önce dostu olan ve onu yalnız bırakmayan son eşi ile evliliğini sürdürmüştür.

"Ağda Zamanı" da yazar, kadını ve aşkı, toplum ve yazgı bağlamında ele alır. Toplumun biçtiği rolleri yaşayan kadınlar ezilen rolüyle okuyucuya sunulur. *"Sevmediği bir adamla evlenen Meliha hem maddi hem manevi şiddete maruz kalır. Kadınlık, köpeklik!Tiksindim bu adamdan diyen Meliha çocuğunun ölümüyle suçlanır. Cezaevine girer."*(Aral, *Ağda Zamanı*, 105) Aral'ın yapıtlarında kadın ve aşk ilişkisi genel olarak heyecan, tutku ve mutsuzluk üzerine kurulur.

2.7 KADIN VE YARATICILIK

İnci Aral'ın yapıtlarında kadın figürlerin en belirgin özellikleri topluma aykırı bir tutum sergilemeleridir. İyi bir eğitim gören kadın figürler, cesur ve atak olmalarının yanında güzellikleriyle de dikkat çekerler. Entellektüel birikime sahip olan bu kadınlar yaşamlarındaki iniş çıkışları, aşklarını, özlemlerini, tutkularını, korkularını ya resmeder ya kaleme alır ya da toprakla yoğurarak ete kemiğe büründürürler. 'Ölü erkek Kuşlar'daki" Suna iç çatışmasını, tutkularını aşklarını yazıya aktarır. "İçimden Kuşlar Göçüyor"da kadın karakterler sağlık sorunlarıyla savaşırken var oluş mücadelesini yazın dünyasında arar. "Taş ve Ten" romanında ise Ulya B'ile Sina'ya duyduğu aşkı elleriyle yoğurduğu toprakta ölümsüzleştirir. Taşa can veren, ruh katan Ulya yarattığı bu eserlerde can bulur.

"...evet, oraya dönmeliyim. Taşların yüreğine. Çünkü; sadece onlar uysallaşiyor ellerim dokunduğunda. Ten gibi yumuşak, incinebilir; ama sıcak oluyorlar avuçlarımda. Dokunun sert ya da yumuşak oluşunun anlamı yok. Belirleyici olan bu değil, biliyorum. Geçmişe, geleceğe, her şeye çıplak parmak uçlarıyla dokunabilme ve dokunduğunu bütün varlığıyla hissedebilmek önemli"(Aral, Taş ve Ten ,257)

Aral'ın "Hiçbir Aşk Hiçbir Ölüm" romanında ise karamsar ve mutsuz bir kadın olan Sara, kabuslarını tablolarına aktarır. Siyahın hakim olduğu bu resimlerde bilinmeyen canavarların yer alışı Sara'nın intiharla sonlanan yaşamındaki o büyük buhranın ip uçlarıdır. Sara'nın kızı Simden ise, asıl mesleği anestezi uzmanlığını bırakarak seramikle uğraşır. Çocukluğundan gelen o büyük yalnızlığını toprakla şekillendirir. Sorunlarını görmezden gelmesine yardımcı olan en büyük dostu toprak ona avunabileceği bir ortam sağlar.

3.SONUC

Sosyal hayatın belirleyici konumunda olan kadın, Aral'ın kaleminden okuyucuya farklı bir bakış açısıyla seslenir. Toplumsal yapı içinde, var oluş mücadelesi gösteren kadının sesiz kalmasına karşı çıkan İnci Aral, yapıtlarında kadına entelektüel bir birikim yükleyerek toplumsal kimliğini yeniden şekillendirir. Yapıtlarında evrensel bir dille kadına seslenen İnci Aral, yapmış olduğumuz bu çalışmada kadın sorunlarına ışık tutar. **Eleştirel bir dille sorguladığı toplum kurallarını kadına yüklediği yeni bir kimlikle düzeltmeye çalışır.**Bunu yaparken de insanların birbiriyle iletişimsizliğine dikkat çeker. Evlilik kurumunun sorgulandığı romanlarında yazar, kadının sıradan bir dünyaya hapsedilişi ve o dünyadan sanat gibi evrensel bir dille var oluşunu anlatır. Aral, yapıtlarında derin iç çatışmasıyla sunduğu kadını okura somutlaştırır. Aral'ın kadın figürleri radikal yönleriyle okuyucuyu etkiler. "Ölü Erkek Kuşlar"daki Suna'nın Ayhan ile evliyken bir başka erkeğe Onur'a aşık olması toplumun geleneksel kadın tipine başkaldırışının en önemli örneğidir.Kadını tüm özellikleriyle yapıtlarında dile getiren yazar onların ruh halini sanatçı kimliğiyle, ressam duyarlılığında bir bütün olarak okura sunar.

"İçimden Kuşlar Göçüyor" romanında kendi hayatından örnekler ile romanı zenginleştirir. Bir kadının menopoz sürecini anlattığı bu yapıtında kadın figürün tüm korkularını, umutlarını, ruh halini aktarır. Kadın, ona göre, idealisttir, duygusaldır, savaşçıdır, duyarlıdır, sanatçıdır.Artık zaman olgusunun yıpratamadığı edilgen bir tutumdan uzaklaşarak yaşamını devam ettirmelidir.Entelektüel birikimini öykülerdeki kadınlara yükleyen Aral, yeniden biçimlendirdiği ve yorumladığı kadını kendi ruh haliyle bütünleştirir ve toplumun o katı kurallarına karşı çıkar.

Kadın olabilme duyarlılığı ve sorumluluğuyla yola çıkarak kadınlara biçilen görevlerin yanlış yönlerini aktarır.Bir yandan var oluş sancısını anlatırken diğer yandan idealist özelliklerini ön plana çıkarır.

İnci Aral'ın yapıtlarında kadın figürler hayat hikayelerini zaman, uzam ve olay birliği ekseninde oluşturur. Aral'ın yapıtlarındaki kadınlar, özgürlüklerini kazanabilmek için toplum kurumlarıyla büyük bir çatışma içerisine girer. Bunu yaparken de kadını toplumdan tamamen soyutlamaz.

Yapıtlarındaki kadın karakterlerin ayrı birer hayat hikâyeleri vardır. Ne tür bir hayattan çıkıp geldiklerini anlatan bu hikâyeler okuyucunun kadını neden-sonuç ilişkisi içerisinde algılamasına yardımcı olur.

İnci Aral'ın sade ve duru dili, kadın figürlerin duygudan duyguya geçişte yaşadıkları ruh hallerini okuyucuya somut ifadelerle hissettirir. Okuyucuda farklı olanla ortak olanı yakalama imkanı bulur. Yapıtların genelinde kadınların bağımsızlık ve mutluluğu umutsuzca arayışı tüm yönleriyle ele alınmıştır.

(3582 Sözcük)

KAYNAKÇA

- Aral,İnci.Ağda Zamanı,2008,İstanbul,Turkuvaz Kitapçılık Yayıncılık
- Aral,İnci.Hiçbir Aşk Hiçbir Ölüm,2003,İstanbul,Epsilon Yayınevi
- Aral,İnci. İçimden Kuşlar Göçüyor,2003,İstanbul ,Epsilon Yayınevi
- Aral,İnci. Ölü Erkek Kuşlar,2007,İstanbul,Merkez Kitapçılık Yayıncılık
- Aral,İnci.Taş ve Ten,2007,İstanbul,Merkez Kitapçılık Yayıncılık